

۱۳ ایلول ۱۹۱۷

صافی : ۱۰

برنجی سے

علم ، صنعت و اخلاق دارُ هفته‌ای مجموعہ

ادبيات مصاحبه لری

خرابات

یو برتک کله بزمه ایرانک یوزلرجه سسته لک ادبیات تاریخزی ، نهایتیز بریبلانغه آکلامته کایدز . یانکر ایرانک زتد ودریادل شاعرلری دگل ، «ضیایا شاه» یه قدر کفن بزم شعرا قافله سی ده ، هیچ استقنا سیز ، خرابات ابراهیم بیلیز . ایرانک بزم عصرلرجه سورور ادبی قایلینز ، نه تحف برنجیدرکه «خرابات» یه «می و محبوب» ایله دولان مسکر ، زهرلی هواسی ایچنده اوپوشوب قالدی ؛ و بربری آودنجه یتیش بوپوک کوچوک بیکرجه صنعتکار دانا عینی نغمه لری ، «سکابکا» یاخود «زلف و خال و رخ» تکراره لری سوبله مکدن اورتولامادیلر . اسکی حیاتک ، اسکی مدنیت یلک طبیی برکوشمی اولان بو خرابات ذوق روحلر مزه نه دهرین کوموشلرکه ، ادبیاتک غریبه کی یوسک شکللری کوردکدن صوکر ایلله ، یشه او اسکی عاله دونک ویتیلان خرابای یکی غزالله تکرار قورقم ایستینلر وار . ادبیاتک حیات ایلله علاقه سی بوگونکی حیاتک یکی احتیاجلری آکلامایانلر ، کسمه بلور نازیکه لری آلاوق شیرازه ، «حافظ» کله کل باغچه لری اورتو سنده کی مزارینه کدوب زماندن شکایت اینسونلر . کوموش تیشیلی اوستنده نارین انداملرله اسکی چرکس خلاقلری خاطر لالان نازیکه لار اسکی دیوانلر برابر موزلره قالدیرق ؛ اولری الک چیلین برصنعت پرستشکاری کی نهایتیز بر عثله سهویوزر ؛ فقط بوگونکی دوندن ، یعنی ، حیاتی نارغدن تمایله آیرمق شرطیله ...

اسلامک اسکی زهد و تقوا دورلرند ، صنعتک بوتون تجیلری چیرکین و فیه مذموم کورویوردی . فکرک کنیش یوسک ، نطفه لره دولاشمی ناسل جائز دکلسه ، انسانلک کوزه لاکلر قارش دیودینی الک صیمی حسری ترم ایتیمی ده منع ایده لشدی . ایسته اووقت ، برطرفدن معقولر دیگر طرفدن شاعرلر خلقک وجدانه تر جان اولارق زاهدلره قارش عصبان ایندیلر ؛ روحک غلبانلری زوره صوصورومق قابل اولامه چنی کوسره تهرک پروامزجه باغیردیلر ، باغیردیلر ... شریک اسلام ادبیاتلری باشدن باشه بو عصبان سسلریله دولودر . خلقک تصویته مظهر اولدنی ایچون ، شاعرلرک زاهدلر علمینده کی بوجوملری عصرلرجه دوام ایذوب دوردی . اوتدیرکه ، مثلا بزده «بچی اندی» کی بر چوقدیند شیخ الاسلاملر ، «باق» کی قاضی بکرکری بیله زهد برده سی آلتنده صانانالار قارش هجومدن چکینه ملردی ...

زهد و تقوا یه قارش عصبان ایدن ایلک عرب و عجم شاعرلری ، چوق کنیش درشونجه لی و چوق جرئتلی آدم لردی : «ابوالعلا» ، زاهدلرک حتی خاطر لرینه کتیرمکدن تیره دکاری فکرلری صریح سجه سولرکن ؛ «خیام» ده ، یوکیچی حیاتک محدود ساعتلرندن ذوق آتی ایچون شراب قدحلری ایله کل بوژی دایرلر آرا سنده یاشامق لازم کلدیکنی باغیر یوردی ... شرک وهرپ متعبلرندن بر چوقی «خیام» ده کی «شراب» دایر ، کی کله لره تمام مجازی و تصوفی بر معنا ویرمه قافله قی اونک بوتون شرق ادبیاتلرند امثال سز اولان رباعیلری بویوله شرح وایضاح ایدیورلر . چوق یکیش برحرکت! دنیله بیکرکه «خیام» ی آکلاماق ایچون بوندن دها ائی بر اصول یوقدر . رباعیات ده باطنی معنای آراشدیرمق ، اونک طاهری معناسنده کی یوسکلیکی آکلامه مقصدن ایلی کایر . حیاتک نهایتیز بر

کلرند اولدینی کی (لی) معناسنه اولدیندن ، (تورک) کلمه سی ، (تورمل) دیمکدر . تورکر ، جاهلیله (تاتاری) درلردی که صوکرادن (تاتار) شکلی آلمشدر . (دوسون) ، جامع التواریخدن نقلاً شوبه یازیور : «تاتار قومی بر چوق شعبه لدن مرکب اولوب قریباً بیست بیک خانگی محتویدی . اولکسی چین حدودیه (بویر) کوله مجاوردی ... هر عسیرت خصوصی بر ساحه ی مالکدی . تاتارلر اکثر زمانده خطای امپراطورلنک تبعه سی و خراجگذاری ایدی . فقط اکثریا فلان یاخود فلان عسیرتلی عصبان ایدر و آنجق سلاح قوتیله اطاعت آتیه آلتیردی . چوق دفعه ده عسیرتلر بر لرلیله محاربه ایدرلردی . تاتارلر (کرد) ، (شول = بربری) و (فرنگ) قوملری کی اوافق برمنازعه سیله یکدیگرینه یسحاق یاخود قلیچ صابلامقله معروف ایدیلر . بوکون مغوللر آراسنده موجود اولان ضبط وریط اولرله یوقدی . کیندار ، غضوب و انتقامچی ایدیلر ، [۱] .

بو توصیفدن آکلاشیلور که تاتارلر او زمان حالا متفرق عسیرتلر حالنده یاشیورلردی . ایچلرند هنوز (ایل) یعنی (قومی دولت) تشکیل ایتیمشدی . آرا لرنده (قان دعواسی) یعنی (حیت جاهلیه) قوتله جاری ایدی . بوکونکی شال تورکرینه (تاتار) نامنک اطلاقک دوغرو دکلدر . شال تورکرلی اکثریتله (قباچق) لردن و قسماده دیگر تورک شعبه لرندن حصوله کیشدر . رشیدالدینک بحث ایتدیک تاتارلر ، مغوللردن یاخود تونغو زلردن بر طاقفه اولوق کرکدر .

حیت جاهلیه نلک اساسی ، اجتماعی مفکوره نلک سیمه دن عبارت اولمه سیدر . سیمه ایچنده قان دعواسنک ، ماتم آیتنک ، تماونک الک بوپوک وظیفه لدن اولمی بونک نتیجه سیدر . بو مفکوره یه کوره ، مقدس اولان فرد دکل ، سیمه در ؛ (حق صاحبی) (Sujet de droit) ده آنجق سیمه دن عبارتدر . سیمه نلک یوقدر قوتلی اولمی ، هم عسیرتک ، همده خصوصی عاله نلک (یعنی اهل یاخود اوجاگک) ضعیف قالمه سبب اولمشدر . (ولایت خاصه ولایت عامه دن اقوادر) (دستوری ده) ، بو دوردن قالمه برسوزدر ؛ چونکه بو دورده ، ولایت خاصه (سیمه نلک ولایتی) اولدینی کی ولایت عامه ده (عسیرتک ولایتی) در . سیمه نلک آساندی ، عسیرتک آساندنن چوق قوتلی اولدینی ایچون بو دستور او دور ایچون غایت موافقدی .

ضیا کوک آب

بوزيک توبه زنجيري قبر، داما اي، زوشيل چنلر اوستنده کوزه لاله
جم حبيبي ايت، کيم بيلير، بلکيايرن اويشيلکلرک آلتنده پاناخسک!،
خرابا ک قاچ بوزيلق ترغلرندن چيغان معا، ايسته بو قدر بسيت
وساده در، بوسک صنعتکارلرده، حيا ک بوشلغي دولدراماقندن
ايلري کان بوطاهر ذوقيرست ولايد فقط حقيقتده بدئين و غارا کاتي
دوشونجه، بسيت ققارده ياياغي برذوق پرستک شکلي آليود، واد
وقت، کناهاک لکن معقد برتوکلله قمارق بولونيوردی. ايراک ويزم
يتيديرديکيز شاعرلک بوزده دولسان دولدوزنده بو حاله تصادف
ايد بيلير. «جهان افسانه در آلداه باق» غم وشادي خيال وخوايه
بکزر. «ديين بويوک شاعرمن بيله، خرابات عالمک بوايکيني قسم
زندلرندني: طبق عملرک «حافظ» ک ي.

شرق ادبياتلرلرک روحنه نفوذ ايدمه يئرلر، علي العاده شاعرلرک
«خرابات» يله، مصوفلرک «خرابات» يي هر وقت بربريه قاريتيديرلر.
حاليوکه، عيني اسم ايله افاده ايديلن بويک يي بربرندن غاميله آيريدر...
شاعرله، مصوف زاهد قارشي عيسان ايديکي وقت، هر اياکيسي ده بر
«خرابات» قورديلر. شاعرک خراباتي، بوزايد آکلانديزم کي،
حيا ک هيجلکله قارشي برذوق النجا کاهندن عبارتدي. حاليوکه
حيا کله کولکلرک آرتنه سنده اصل بويوک حيا ک بولوندي يي بيان
وکنديسک اوندن آيري برواراتي اولادينه ايتانان مصوف ايجون،
«خرابات» ک بوسبونون باشقا برمعناي وادي؛ غماته قاريتان طره
کي، مصوفده، فاليکلکندن کيرک حق ايله حق اولندي. ايسته
هرکس بوزايرک فرق وادرامدي ايجون، زاهد قارشي عيسانده متحرک
اولان شاعرله مصوفلرک خراباتي هر وقت بربريه قاريتيديريلور.
حاليوکه «کلتن راز» مصوف عالنده کي «خرابات» ي پک ابي ايضاح
ايقندر:

خراباتي شدن از خود رهايت

خودي کفرست اگر خود يارسايت

خرابات از جهان بي مناليت

مقام عاشقنرا لا ايليت

خرابات آشياي مرغ جانيت

خرابات آستان لامکانست

ايسته بو اوفاق پارچه پک صرخ کوسه ريپورک مصوفلرک
خراباتي، محروفا مرتبه سنه بوکملش عاشقنرک مقاميدر. اواده کيرده
هرکسک فلفط طاشلارينه، زاهدلرک تلدين وکفيلرکيه اهميت
برسرلر؛ لکن ايجاکري شراب، وودت شرابيدر؛ ايلير ايدمه ايان
عشي، اعي عقندر، اولنر نايابلر بر وچه ايجده، دنيک شکلي
آيتلرندن، زهدو تقواند آيريلر، اوزالاشمئلردو؛ چونکعه عني
آفتي تقواني درحال ياقوب عو ايددر. بو مرتبه بويوکله اير ايجون
کبه ايله بخانه، مسجد ايله ميخانه مساويد. زاهدلر قارشي
«مقصودمن از کبه و بخانه توتو» مقصود توت کبه و بخانه بانه
دينه نر، حيج بولنه کيدمن سوفيابه. ابي قوم حيجنه کبايد بانه
معنوه درنجيات بيايد بيايد. طرزنده فرايد ايدمه نر هپ بولنلر.
شاعرلرک خراباتده کي سوز وساز بولنلرده بولنلر؛ بو خرابات حال
اهل «اولانلر مخصوصدر، بوقسه «قال اهل» اولانلر دکل
برواده در چوق نغمه نر ترم ايديلير، فقط، «سلطان وده» ک پک
کوزل ايريدني وچه، بولنر عاشق نغمه ليرک سدت شرابک
وپرديکي مسلك نتيجه سيدر. مصوفلرک خراباتده دوش
کفنه نر واراق محسوليدر. مصوفلرک خراباتده ک حسن، بونون
کاشنده نجلي ايدمن «الي حسن» در؛ بوقسه مادي و طاهري
کوزه لاکلر دکل، بويوک بر مصوفه: «سن کنديکي خراباده

دکيمده دن عبارت اولديني آبي برصورنده ديوان بوشاعر، برپوزنده
اويوزانلر طوبراق آلتنده چوروييلري، عدم هراسنه کيده نرله
اورادن کلچکاري هپ برندن دوشونيوردی. اولک کوزنده بونون
بودينه نر، بونون بوطنه نرله، ديديله تکيل بوشدی: «طوس»
قاهه مي اوزنده کوردکي اوفاجق برقوق، اوکاه ک بويوک سلطنتلرک
بيله، حيا ک دالما اسن روزکارنه قارشي ناصل معلوب اولديني
دويويوردی. ايسته «خيام» بوعلي دوشونچلرک نتيجه سنده شراب
کاسه بيله دابرلک قيريمي دولانلرندن باشقا بريشه قيت و برمه مک
لرومه نر ايتاندي؛ «خرابات» قايدي. يالکتر صنعتکارلر
آچيق اولان بومخانه، برصنت منبي، بروجدو غلبان ياياغي يکديکي:
ساوي بويي، باهم کوزلي ساقيلر شراب دستيلرندن دولدوزدولري
دعيميزي دلخري سدرلر باغدش قورمش شاعرلر بیک نازو عو بيله
داغيتيلردي؛ هر دوش قح يکي يرتک سونجه وسيله اولور، لکنلر
قيرلانلير، و فصلر و ترغلر خرابات کبه سي ايجکري... اولنرک
دوشونوشه کوره، حيا ک اصل معناسي بو مستلکدن عبارتدي:
قولا رانده نيوزياک ياييليري، الير ايديري بولورده نر، شراب کويک
دينده صياحلايان بو آدملر، تولکلري زمان، طوبراقلرندن شراب
دستي سيليله سي غني ايديريولر؛ خزارلرندن شراب قوقوسي گلدي
ک بويوک غايه بيايويوردی. عجم و توروک شاعرلرک تکيل دولانلري
برر برر قاريتيديرلر: هر حبيبي برر «شرابيه» عد ايتمه ايجون
انسان مطلقا شاشقين اولاي. «مونچيري» تک مشهور قصيده بيله
«نقي» تک «مرحاي ايام ميناي ياقوت رنگ» ندن شلايه برقي
«نامک کمال» ک شرابيه سته وادرنجه قدر ايراک ويزم بونون اديانيز
خرابات محسوليدر. «بزال خراباتد ترست اسنر» دين توروک شاعر بيله،

ما عاشق و مست وي پرستم همه

در کوي خرابات نشستم همه

بگذشت ذبيح وحن و زوهم و خيال

از ما مطلب هوش که مستم همه

ديين «خيام»؛ ياخود:

اي شيخ شر اگر خرابات بگذري

رشک آيدت زکليه همچون بهت ما

خطابنده بولنان «شاهي»، هپ عيني درگاه اولنلرندن سايلمازي؟
ذاتاً، قاچ عصورد پيشن شاعرمن ايجنده بو درگاه بيزندن ال
آلمان، «يرمعان» معيني برصديانلار يان بوقه؛ غايابنه درگاه
مفسونلرندن اولاجي، هپ بويکلرک صنعتکارلر ودردي، دکلردي
هپ بربرندن فرقت: شرابي، ساقلي، ايلين دلخري، زاهدلر
توصيف ايجون هپي عيني گلهرلي، عيني تشبيلري، عيني استعاره لري
قولا نيولور. بونلري ايلک دفعه قولانان اسن اولنر يني خراباتک
اصل غاني قورانلر، چوقدن طوبراق آلتنده کي انزوا کاهلرني چکلبلر؛
فقط نه دنسه، خرابات کبه سي آلتنده دالما دالما اولنلرکسي بوسلمش...
خرابات بيزنک سواد اولنلرندن «قوجه واغب» «خراباتي کوزله نر
هر يي حالت سويلر. ديور، کيم بيليرن کي سبيلري وادک، شاعرلر بو
حابلردن اتماق پک آزي سويله بيلمئلر؛ اونيده اسکلر سويله مش.
ملات طاشلارينه هدف اولندن چکينه مش بوسکلر، هرکس شراب
قدحيه کوزلر بيلسک جفته چاغير يولور، طوبرانه کيرمه دن اول
ايتيان آدتلر بروسه بيله برونوم شرابک جاذبه نر ايديريولردي:
«ري کل فالف، هرکسک ديدی قوديسنه قولاني قاريتندن وازکيم.
جهانک مال و ملکی برشراب داملاسه دکز. شو کوردکيک شراب
کويک ياياغي کيشروک نايه دکيمه. براق سومرائي زاهدلري،
ايسته دکاري قدر توبه ايدده دوسرولر؛ سن برشراب دستيسي قيراجفته

ماک» برده، «فرانده شاعر لږم ايدېلېکي حالده بڼه اترق کافرلری
چو ايتک جائز اولورسی ؟» ديه سورمش و «کافرلری جو ايتک
آرسه لاساله اوق صاباچي شاعر اولدين جهله حق بولنده چهاد
حکمندهدر» چوانی آکشدی . ديو وشاعرلر اهنده برتبيجه چيفارق
ايچون بوتون بوکي ديللری طوليانلر بيله «حکمت» موعظه ، نعت ،
مناجات ، کي شيردن ماعدا ادبيات شکلرنيک قبيح ومدموم اولدين ايعترافه
مجبور اولنلارده . بوعايتيار الله ، حرمه الك الله صعيبي واک الساني
احتياجلری ايلارنده ايدن اصل شعرک زاهدلر قاننده «منيات مرتبه نندن
بوکله مديکي کور اولور . «امام شامی» مشهور بريننده شعرلر
ايچون عيب اولماسه «ليد» دن داهبا بووک بر شاعر اولاجني
سويله يوزک «شاعرلرک» متشعرلر نظر نده نه درجه آشانی اولدين
آکاتقندهدر . الحقيقه عمومي حيانده دني تقي بووک بر قانيراييوز ،
سر ايلارده وخلق آراسنده شاعرلرک موقعي هرکون داهبا بوکله يوردي .
متصوفلر بيله «ازکرامات باند اولياسات» اوين شرعت و آخلاق دينک
کيمياست «ديهجک قدر مسامحه کار داوارا قنده ايديلر . آخلاق دينک
وزاهدلرک شعر حقنده کي بونفا نظلری بوسوبوننده تاثير سز
قالبوردي . و ايسته بوندن دولاي ، متصوفلر ، شعر يازمقله برابر
کنديلمک شاعر عد ايچيورديلر . «مولانا جلال الدين رومي» ،
خوارزم ايلارنده قاشل اولسه ديه علم ايله الفت ايدمه چکنی ، فقط قوتيهده
صرف خلقت شمر وسمنده رغبته نند دولاي منظوم اثرلری يازمنه مجبور
اولدين سويلور ؛ فقط نه اوغلي «سلطان ولد» ، نه ده اوندن بحث
ايدن تراج محررلری مولانابه «شاعر» صفتي ويرمهک بر تورلر جيسارت
ايدمه مشلرلد . چونکه بويله بر استناد ، عمومي تقي به کوره ، برحد
ناشنالقي اولاجدی . بوشوشو جهنمک جان نازمهز قدر کلا بکنی ،
«ضيا باشا» لک . شاعر ديك اولمه اهل حاله «ضيا باشا» قيصدهر کاله
پينتن پک فولای آکيلور . متصوفله «شاعر» صفتک و بيله مسمی
اوقدر محموديرک ، بوتون تذکره جيلسمر ، مثلا «عاشق باشا» دن
بحث ايدمه کي بيله ، اونی شاعرلر صيراستنده صاباميلردر . «ستان
باشا» نضر عامه سنده متصوفله شاعر آراسنده کي بونقري غايت واضح بر
صورتده کور سوزمهک ، متصوفله حيراننه شرعک کبريه مچکنی
قطعی اولارک آکلتايور . ايسته ايرانک و بزم قاج سره مچکنی
فعايتنيزي عدود ديوارلری آراسنده حاس ايدمهک بزه حياتک وطبعيتمک
سنی دو يورمايان کهنه خرابات !

آروپا مدنيتک ايتا عرازوزنده «شناسی» له بلاشلاين تأثيرلری ،
آز زمان اچينده قاچ شعرائک کهنه خراباني بقدي ، پيتيردي . برچوق
نسللرک دکاکينی هيجاتي ، فاعليتي کنديينه حصر ايدمهک نهايت سز
سوزلره بزم بوسکي خراباني سوزلر ، اونک ذوقني هيج بر شيته فدا
ايدمه يئير يوق تکلدي . بودربادل آدملر : لسقويه ايلر ، عوفي بکر ،
عارف حکمتلر ، کاظم پاشلار ، خراباتک اکر پيش ديوارلرته دستکار
قويمه چاليديلر . ضيا باشا «خرابات» بيله بوسکي عالی احيا ايتک
ايسته دی . فقط نافله ! حياتک دائمي جرياني بوتون بوغبل لقند بوز
کره بک کره داهبا قوتلیدی ؛ اونلرک هيسی ، فريطه به بطونش يارائلر
کي دوندوره دوندوره سوردی کونوردی ... براز سوکرا «علم ناسی»
مرحوم ، اطرافنده خراباتک سوک مشتاقلری اولدين حالده ، مسعود
خراباني «نامي طابونه» و اسکي بزى بيکين ياشانمه اوغراشدی ؛
لکن ، بک طيبی اولاروق اوده مچک جريانه دايانما دی ، يوارلارلای
کيتدی ... بوشو کيسی نسللک کوزلری اوکونده ، بر صرلر کورلر
کچيرمش «خرابات» ک حق سوک بقیهلری بيله بولونجور ؛ واني ،
آخلاق ، اختيار تاييغک تویز يارافلری آراسنده کوره بيلورز ...

کورسلي زاده محمد فؤاد

بر زند صابورسک . خراباتک نرده ، سن نرده ! «عاشق
فيلراندان آدم ، آکلاشيلورک» شاعرلرک خرابانه منسوب ايکن
متصوفلرک خرابانهده کچيرمه چاليدمش ! ذوق برسلک بر متصوفلر
خرابانهده وادرد ؛ فقط حياتک مادي لطفلری سورمکدن ايلری کان
بر ذوق ذکيل ، وحدت محاسنه قاريدني قبيحه سنده دو يولان روحاني ،
نهايت سز بردوق ! حياتک بوشمنه قارشى برتسلي بولنی ايچون موسيقيدن ،
شعردن ، عفتندن ، شرايدن قوريلان شاعرلر خراباني ايله جو وفا
مرتبهده بوکشمش متصوفلرک خراباني بربرته قاريديمر قوتق اترق
ناصل چکمه اولايير ... «خيام» ک کوره اسان ، يارن چوماکچي ک
اله کچمه حکوم بر طلورلری ييغيندن عبادتدر . بويدين تقي ايله
مثلا «غالب» ک . هرچ دهام بر متصوفلر اولامقله برابر حقيقي بر تصوف
نتوسيله سويله ديکي شو :

ای دل ای دل نه به پورته برغمسک سن
کچه ويرانه ايسه کنج مصله مسک سن
غيله فرمايک ملک ذات مکرمسک سن
روحک نغمه جبريل ايله توامسک سن
خوشيه باق ذاتک کيم زبده عالمک سن
هر دم ديد اکوان اولان آدکس سن

بادجه سنده کي تقي آراسنده نه دهرين فرملر وار !
شاعرلرک خرابانيه متصوفلرک خراباني آراسنده کي بووک فرلرک
شجدي به قدر لايقله آکلاشيلاماسی ، تورلر تورلر سيلردن ايلری
کلور . برده ، متصوفله شاعرلر يازدقلری اثرلرده کثرا ييني تعبيرلری ،
عيني کالری لايقله ايتيملر ، شاعرلرک اولکلره بر دکلری معنا معوي ،
طاهری اولدين حالده ، متصوفلرک قولاندلری معنائرا تمام کنديلرته خاص
و اصطلاحلر . تصوف اصطلاحلری حننده يازيلش اسکي اثرلرده بوتونلرک
تعبيلاته تصادف اولور . سلق برچوق دغه شاهره لک اترلری
تصوف لغتجه هر حل ايتش اولدين ايچون ، زواللی صنعتکارلره ، هيج
بر زمان تصور ايتمه دکلری برطام فکرک عطفندن کوی دورماسی .
بوسورونله ميغانده کي شرايدن بحث ايديلديکي وث اونی وحدت
شراي طئي ايتيلر ؛ شاعر اسوکي پکينک کوزه لککندن بحث ايدمهک
اولش ، اونی «حسن التبي» شکنده ناوليه چاليديلر ؛ حق بالادت
شاعرلر بيله ، تکدير بلا سندن قور تولقی ايچون ، بولر زده قايماني مدافه
بوللرته صاعقلر . اصل تصوفله هيج بر علاقه ای اولمايان «حافظ» ک ،
بوايندن نقال ايديله جک درجه ده بروی شکنه بونلای ، ايسته
هيوکي سيلردن ايلری کلهدر . اکر بوکون تورلرک و دوانلری ،
هر صراعده راست کله چکمز گلاری تصوف اصطلاحی کي تلقی ايدوب
اوقويه حق اولورسوق ، چوق کولونچ برشی اولور ؛ و بو حرکتلر
بودايتلرک ماهيتی آکلاما ديميزي اثبات ايتش اولورز .

متصوفله شاعرلر آراسنده شعر تلقیي خصوصندهده بووک فرلر
واردر . يالکز باشنه بونقري بيله ، متصوفلرک خرابانيه شاعرلرک
خراباني آراسنده کي دهرين آرياني کور سوزمهک کلور . شرع وسمن
ترقي ايدمهک بو خصوصده کي اسکي محموديئلر اونوتولدين زمانلر بر
چوق بلاغت و ادبيات کتابلری يازيلشدی . بوکشابلرک مؤلفلری ،
شعرك وشاعرلرک قدرنی بوکله کتک ايچون کتاب وسمنده نه قدر
مدافه ديللری وار سه هيسی طوليلامش رده ، ممکن ذکل ، ديوالری
مدافه ايدمه مشلرلد . بولری بر آزدقني ايغن اولارلر ، ديني احکامک
نه قدر صريح برصورتده شعر وسمنه تلپنده بولونديوغني بک ايلي بيلر .
اسلاميتدن اول عربلرده «دشمن قيهلرک شاعرلری بربرلری علپنده
«حما» لر تنظيم ايدمهک بوسورونله اوقيله سحر طيقه فائاتي کچمه چاليديلر ؛
وقيلهلر آراسنده کي مجادلر ده طئي ، بر محارب کي غنيمتدن باي
آيليردی . اسلاميتدن سوکرده ، سلمان عرب شاعرلرک بيه بزمي
اصريله بولار زده ک «حما» لر يازدقلری بيلورز ؛ حق «کعبه ابن